

นิเวศอุตสาหกรรม

นิเวศอุตสาหกรรม ประกอบด้วย พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม 3 แห่ง สวนอุตสาหกรรม 2 แห่ง เขตประกอบการอุตสาหกรรม 1 แห่ง เป็นพื้นที่ 157.43 ตารางกิโลเมตร และมีโรงงานอุตสาหกรรมที่กระจายตัวอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ 5,039 แห่ง

พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรม

พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี นับเป็นพื้นที่สำคัญและมีศักยภาพสูงแห่งหนึ่งของประเทศ ในด้านการเป็นฐานการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม สืบเนื่องจากนโยบายตามโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกหรือ Eastern Seaboard ที่เริ่มมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2524 จนถึงปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อันเป็นแผนพัฒนาในภาพรวมของประเทศ ซึ่งแต่ละฉบับเป็นเสมือนกระจกสะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในแต่ละสมัย สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่มีความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาอนุภาคที่เห็นได้ชัด คือ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ซึ่งกำหนดให้มีการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก คือ ชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา จะได้รับการพัฒนาให้เป็น “แหล่งอุตสาหกรรมหลัก” ของประเทศในอนาคต เนื่องจาก ต้องการกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคอื่นนอกเหนือจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับต่อๆ มา อย่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6-7 ก็ยังคงส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่นี้อยู่ แต่ให้มีการเชื่อมโยงกับกรุงเทพมหานครให้มากขึ้น จะเห็นได้ว่าแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่ฉบับที่ 5-7 นั้นส่วนใหญ่ จะเน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมให้กระจายในภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบในด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อตอบสนองการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจเป็นหลัก ส่งผลต่อปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมตามมา ตัวอย่างที่เห็นได้ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับอนุภาค เช่น ปัญหาด้านมลภาวะในพื้นที่อุตสาหกรรมในสมุทรปราการและมาบตาพุด เป็นต้น แผนพัฒนาฯ ฉบับหลังๆ ได้แก่ ฉบับที่ 8-10 จึงพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยคำนึงถึงความสมดุลของเมืองกับชนบท เช่น ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเฉพาะในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ซึ่งอัญเชิญปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เน้นการพัฒนาโดยยึดหลักทางสายกลาง เน้นการพัฒนาฐานอุตสาหกรรมและบริการที่มีอยู่เดิมให้แข็งแกร่งและมีประสิทธิภาพ เกิดสมดุลกับสิ่งแวดล้อมและชุมชนมากขึ้น

โครงสร้างและองค์ประกอบในนิเวศอุตสาหกรรมของลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ประกอบไปด้วยพื้นที่ที่ใช้ประกอบการอุตสาหกรรมจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ซึ่งจากการทบทวนข้อมูลของกรม

พัฒนาที่ดินและวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ พบว่า พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมที่ประกอบด้วยพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและพื้นที่โรงงานอุตสาหกรรมในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ในปี พ.ศ.2545 มีพื้นที่ทั้งสิ้น 87.98 ตารางกิโลเมตร และเพิ่มขึ้นเป็น 157.43 ตารางกิโลเมตร ในปี พ.ศ.2550 หรือคิดเป็นเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.94 ของพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมในปี พ.ศ.2545 ดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1 การใช้ที่ดินประเภทประกอบการอุตสาหกรรม
ในพื้นที่กลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี**

ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทประกอบการอุตสาหกรรม	
		ปี พ.ศ. 2545	ปี พ.ศ. 2550
บางปะกง	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายก	3.76	6.51
	ลุ่มน้ำสาขาคลองท่าลาด	4.53	6.88
	ลุ่มน้ำสาขาคลองหลวง	39.04	65.20
	ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำบางปะกง	15.04	19.20
	รวม	62.37	97.79
ปราจีนบุรี	ลุ่มน้ำสาขาคลองพระสะทิง	0.71	7.10
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรอง	4.05	12.05
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำหุมนาน	6.07	8.25
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปราจีนตอนล่าง	14.78	32.24
	รวม	25.61	59.64
รวมลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี		87.98	157.43

ที่มา : ข้อมูลจากกรมพัฒนาที่ดินและการวิเคราะห์โดยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์, 2551

● **พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่**

พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ประกอบด้วย นิคมอุตสาหกรรมจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้ และนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร เขตประกอบการอุตสาหกรรม 1 แห่ง ได้แก่ เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี และสวนอุตสาหกรรม 2 แห่ง ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ กบินทร์บุรี และเขตอุตสาหกรรม 304 อินดัสเทรียล ปาร์ค ดังสรุปข้อมูลสถานภาพในตารางที่ 2 และตารางที่ 3

ตารางที่ 2 พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

พื้นที่ประกอบการ	พื้นที่ (ไร่)	สิ่งอำนวยความสะดวก	ระบบบำบัดและกำจัดของเสีย	
			ระบบบำบัดน้ำเสีย	ระบบกำจัดขยะ
นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์	3,228	น้ำประปาวันละ 300,000 ลบ.ม./วัน ระบบไฟฟ้า สามารถจ่ายไฟฟ้า 200 เมกกะวัตต์-แอมแปร์ แรงดันไฟฟ้า 22 กิโลโวลต์	Aerated Lagoon, SBR ที่ได้รับการออกแบบให้สามารถรองรับน้ำเสียได้ประมาณ 1,100 ลบ.ม./วัน	เตาเผา 2 เตา สามารถเผาขยะได้ 29.4 ตัน/วัน
นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้	6,387	ระบบน้ำประปา ใช้น้ำประปาจากอ่างเก็บน้ำจำนวน 2 อ่าง ขนาดความจุประมาณ 7.5 ล้าน ลบ.ม. ผลิตน้ำประปาวันละ 23,350 ลบ.ม./วัน ระบบไฟฟ้า มีสถานีไฟฟ้าย่อยขนาด 150 เมกกะวัตต์ แรงดันไฟฟ้า 22 กิโลโวลต์	ระบบตะกอนเร่งสามารถรองรับน้ำเสียได้ประมาณ 17,000 ลบ.ม./วัน	ระบบเตาเผาสามารถเผาขยะได้ 40 ตัน/วัน
นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	16,577	ระบบน้ำประปา โดย บริษัท อมตะควอลิตี้ วอเตอร์ จำกัด ระบบไฟฟ้าจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค แรงดันไฟฟ้า 22 กิโลโวลต์	ระบบบำบัดน้ำเสีย ส่วนกลางทางชีวภาพแห่งที่ 1 (SBR) และแห่งที่ 2 (AS) มีบ่อ Equalization Tank และบ่อ Polishing Pond	จัดพื้นที่กำจัดขยะเฉพาะของนิคมอุตสาหกรรม โดยจัดแยกขยะ 5 ประเภท ได้แก่ แกะตะขาและไม้ แก้ว พลาสติก โลหะ และขยะเปียก โดยจัดเตรียมพื้นที่ให้เหมาะสมกับประเภทและปริมาณของขยะ
เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี	4,238	ระบบน้ำใช้ ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบการจัดการกากของเสีย ระบบการจราจร และระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม ระบบไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์ และระบบดับเพลิงเพียงพอต่อโรงงานอุตสาหกรรม	ระบบบำบัดน้ำเสียแบบ Trickling Filter ควบคู่กับ Aerated Lagoon	จัดสรรพื้นที่กำจัดขยะและกำจัดของเสียประมาณ 5 ไร่ และจัดพื้นที่ฝังกลบขยะประมาณ 55 ไร่
สวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ กบินทร์บุรี	3,500	ไฟฟ้าจากสถานีไฟฟ้าย่อยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ขนาด 50x2 เมกกะวัตต์ อ่างเก็บน้ำที่สามารถสำรองน้ำดิบได้จำนวน 1 ล้าน ลบ.ม. ระบบผลิตประปาที่มีกำลังการผลิต 6,000 ลบ.ม./วัน	ระบบบำบัดน้ำเสีย ส่วนกลางสามารถบำบัดน้ำเสียได้วันละ 16,000 ลบ.ม./วัน	เตาเผามูลฝอยขนาด 100 กิโลกรัมต่อชั่วโมง
เขตอุตสาหกรรม 304 อินดัสเทรียล ปาร์ค	7,500	ระบบไฟฟ้า : 22,000 V, จากโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้า 300 เมกกะวัตต์ อ่างเก็บน้ำในตัวขนาด 36 ล้าน ลบ.ม. และสามารถขยายได้ในอนาคต	โรงงานบำบัดน้ำเสีย 2 แห่ง	กากของเสียทั้งหมดจะถูกทิ้งในเขตพื้นที่ล้อมด้วยเชือกปู HDPE 2 ชั้น

ที่มา : รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่โครงการ, พ.ศ.2548-2550

ตารางที่ 3 การเพิ่มขึ้นของจำนวนโรงงานอุตสาหกรรม ในพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

พื้นที่ประกอบการ	พื้นที่ (ไร่)	จำนวนโรงงาน (แห่ง)			พื้นที่ว่าง พ.ศ.2550 (ไร่)
		พ.ศ.2548	พ.ศ.2549	พ.ศ.2550	
นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์	3,228	150	150	150	250
นิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ ซิตี้	6,387	63	63	68	3,122
นิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร	16,577	368	379	490	803
เขตอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี	4,238	43	48	68	836
สวนอุตสาหกรรมเครือสหพัฒน์ กบินทร์บุรี	3,500	27	27	27	414
เขตอุตสาหกรรม 304 อินดัสเทรียล ปาร์ค	7,500	65	65	70	1,000

ที่มา : รายงานการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแต่ละพื้นที่โครงการ, 2548-2550

● โรงงานอุตสาหกรรมในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

การรวบรวมข้อมูลสถิติจำนวนโรงงานของกรมโรงงานอุตสาหกรรมใน ตารางที่ 4 ได้นำข้อมูลทะเบียนโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในตำบลที่อยู่ในเขตกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี มาวิเคราะห์เพื่อประมาณการจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ สำหรับการประมาณการจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีในปี พ.ศ.2550 โรงงานอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 5,039 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานประเภทที่ 3 รวมทั้งสิ้น 4,260 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 84.54 ของโรงงานทั้งหมดที่มีอยู่ในกลุ่มน้ำบางปะกงและปราจีนบุรี รองลงมา ได้แก่ โรงงานประเภท 1 จำนวน 394 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.82 และโรงงานประเภท 2 จำนวน 385 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.64 ตามลำดับ โดยมีการเปลี่ยนแปลงของจำนวนโรงงานในปี พ.ศ.2548 – 2550 ดังตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบการกระจายตัวของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงและพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี พบว่า พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงมีการกระจายตัวของโรงงานมากกว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี หากพิจารณาตามประเภทของโรงงานมีข้อแตกต่างในส่วนของการกระจายตัวโรงงานในประเภท 1 ซึ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงมีการกระจายตัวของโรงงานประเภทดังกล่าวน้อยกว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ประเภทอุตสาหกรรมที่สำคัญในบริเวณกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ไฟฟ้า อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและประกอบรถยนต์ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เพอร์นิเจอร์และผลิตภัณฑ์จากไม้ อุตสาหกรรมเหล็กและโครงสร้าง ผลิตภัณฑ์คอนกรีต อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมอาหาร และการแปรรูปอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ตารางที่ 4 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี ปี พ.ศ.2550

ลุ่มน้ำหลัก	จำนวนโรงงาน			
	จำพวกที่ 1	จำพวกที่ 2	จำพวกที่ 3	รวม
ลุ่มน้ำบางปะกง	179	280	3,070	3,529
ลุ่มน้ำปราจีนบุรี	215	105	1,190	1,510
รวม	394	385	4,260	5,039

ที่มา : วิเคราะห์และปรับปรุงจากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม (2550) โดยใช้ข้อมูลจำนวน
โรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

หากพิจารณาตามลุ่มน้ำ พบว่า ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง มีโรงงานทั้งสิ้น 3,529 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 70.03 ของโรงงานทั้งหมดในลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี โดยส่วนใหญ่อยู่ในประเภท 3 ทั้งสิ้น 3,070 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 86.99 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง และคิดเป็นร้อยละ 60.92 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี รองลงมาอยู่ในประเภท 2 ทั้งสิ้น 280 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.93 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง และคิดเป็นร้อยละ 5.56 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี และโรงงานประเภท 1 ทั้งสิ้น 179 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5.07 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง และคิดเป็นร้อยละ 3.55 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี โดยในพื้นที่ลุ่มน้ำสาขาลองหลวงมีจำนวนโรงงานกระจายตัวมากที่สุด 1,931 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 54.72 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง รองลงมากระจายตัวอยู่ในลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำบางปะกง 906 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.67 ของโรงงานในลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำสาขานครนายก 547 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.50 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง และลุ่มน้ำสาขาลองท่าลาด 145 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.11 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง

สำหรับในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี มีโรงงานทั้งสิ้น 1,510 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 29.97 ของโรงงานทั้งหมดในลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี โดยส่วนใหญ่อยู่ในประเภท 3 ทั้งสิ้น 1,190 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 78.81 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และคิดเป็นร้อยละ 23.62 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี รองลงมาอยู่ในประเภท 1 ทั้งสิ้น 215 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.24 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และคิดเป็นร้อยละ 4.27 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี และโรงงานประเภท 2 ทั้งสิ้น 105 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.95 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และคิดเป็นร้อยละ 2.08 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี โดยโรงงานกระจายตัวอยู่ในลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปราจีนตอนล่าง มากที่สุด ทั้งสิ้น 700 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 46.37 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี รองลงมากระจายตัวอยู่ในลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำหนุমান ทั้งสิ้น 337 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.32 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มน้ำสาขาลองพระสะทึง 298 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.74 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี และลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรง 175 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.59 ของโรงงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปราจีนบุรี

ตารางที่ 5 การเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่กลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี
ปี พ.ศ.2548-2550

ลุ่มน้ำหลัก	ลุ่มน้ำสาขา	ปี พ.ศ.	จำพวกที่ 1	จำพวกที่ 2	จำพวกที่ 3	รวม
ลุ่มน้ำบางปะกง	ลุ่มน้ำสาขาคลองท่าลาด	2548	-	-	29	29
		2549	-	-	16	16
		2550	-	1	5	6
	ลุ่มน้ำสาขาคลองหลวง	2548	-	15	238	253
		2549	-	11	131	142
		2550	1	6	138	145
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำนครนายก	2548	-	2	56	59
		2549	-	4	59	63
		2550	-	-	26	26
	ลุ่มน้ำสาขาที่ราบแม่น้ำบางปะกง	2548	-	-	114	114
		2549	-	4	65	69
		2550	-	-	57	57
	รวม	2548	-	17	437	454
		2549	-	19	271	290
		2550	1	7	226	234
ลุ่มน้ำปราจีนบุรี	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำพระปรง	2548	-	1	5	6
		2549	-	-	7	7
		2550	-	1	9	10
	ลุ่มน้ำสาขาคลองพระสะทึ่ง	2548	-	1	19	20
		2549	-	-	4	4
		2550	-	1	11	12
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำปราจีนตอนล่าง	2548	-	1	61	62
		2549	-	1	41	42
		2550	-	1	65	66
	ลุ่มน้ำสาขาแม่น้ำหนุมาน	2548	-	-	23	23
		2549	-	1	9	10
		2550	-	-	14	14
	รวม	2548	-	3	108	111
		2549	-	2	61	63
		2550	-	3	99	102
รวมลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี	2548	-	20	545	565	
	2549	-	21	332	353	
	2550	1	10	325	336	

ที่มา : วิเคราะห์และปรับปรุงจากข้อมูลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม (2550) โดยใช้ข้อมูลจำนวนโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ในเขตตำบลที่อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

เรื่องร้องเรียนด้านสิ่งแวดล้อมและมลภาวะจากอุตสาหกรรม

พื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

จากรายงานผลการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบและติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในปี พ.ศ.2548 จนถึงปี พ.ศ.2550 ของพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ทุกแห่งในกลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีที่นำเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า สามารถปฏิบัติตามมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ส่วนผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในด้านคุณภาพอากาศระดับเสียงโดยทั่วไป คุณภาพน้ำ และสุขภาพอนามัย พบว่า ส่วนใหญ่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทางราชการ ในกรณีที่พบผลการติดตามตรวจสอบที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดนั้น ได้มีความพยายามปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การดำเนินงานส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม

ปัญหาการพัฒนาอุตสาหกรรมของพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรีเป็นผลจากการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ทำให้มีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรม โดยมีการลงทุนเข้ามามากขึ้นและหลายประเภท ซึ่งจากการวางแผนเตรียมพื้นที่รองรับยังไม่ดีพอ ทำให้อุตสาหกรรมกระจุกกระจายอยู่ในพื้นที่ต่างๆ อย่างไม่เป็นระเบียบ ยากต่อการควบคุมการตั้งถิ่นฐานและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม โดยขาดการควบคุมและบริหารจัดการที่เหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ทั้งในด้านน้ำเสีย ขยะมูลฝอย มลภาวะทางอากาศ และเสียง ตลอดจนสารพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ในส่วนของการประกอบการอุตสาหกรรมของโรงงานอุตสาหกรรมรายย่อย ที่อยู่นอกพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม เขตอุตสาหกรรม และสวนอุตสาหกรรม ได้ทำการทบทวนข้อมูลสถานการณ์ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และเรื่องร้องเรียนที่มีในพื้นที่ (เฉพาะที่มีการรายงาน) จากรายงานสถานการณ์ในการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด (พ.ศ. 2551-2554) ซึ่งสรุปได้ดัง ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมจากโรงงานอุตสาหกรรม
ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี

จังหวัด	ปัญหาสิ่งแวดล้อม	สถานการณ์ปัญหา	พื้นที่ที่มีปัญหา
ฉะเชิงเทรา	น้ำเสีย	มีปัญหา น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่ริมน้ำปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง	อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง และ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
	กากของเสียอุตสาหกรรม	มีการลักลอบทิ้งกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม	อำเภอพนมสารคาม และอำเภอแปลงยาว
ปราจีนบุรี	น้ำเสีย	มีปัญหา น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม โดยไม่ได้บำบัด หรือบางที่มีการบำบัดแต่ไม่ได้มาตรฐาน	อำเภอบ้านสร้าง และอำเภอเมือง
	มลพิษทางอากาศ	มีการร้องเรียนเรื่องกลิ่นเหม็นจากโรงงาน	อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอเมือง
	มลพิษทางเสียง	โรงงานที่อยู่ใกล้ชุมชนและมีระดับเสียงรบกวน	อำเภอกบินทร์บุรี อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอเมือง
ชลบุรี	น้ำเสีย	มีปัญหา น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม	อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านบึง อำเภอเกาะจันทร์ อำเภอศรีราชา และอำเภอบางละมุง
	มลพิษทางอากาศ	โรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทปล่อยมลพิษทางอากาศมีค่าเกินกว่ามาตรฐาน	อำเภอเมือง อำเภอพานทอง และ อำเภอศรีราชา
	มลพิษทางเสียง	โรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทอยู่ใกล้ชุมชนและมีระดับเสียงดังเกินกว่ามาตรฐาน	-
	กากของเสียอุตสาหกรรม	มีการลักลอบทิ้งกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม	อำเภอศรีราชา และอำเภอสัตหีบ
สระแก้ว	น้ำเสีย	มีปัญหา น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทที่อยู่นอกนิคมอุตสาหกรรม	อำเภอวัฒนานคร อำเภอ อรัญประเทศ อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ และอำเภอเมือง
	กากของเสียอุตสาหกรรม	มีการลักลอบทิ้งกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม	อำเภอวัฒนานคร และ อำเภอเมือง

ที่มา : แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด (พ.ศ. 2551-2554)

จากการศึกษาทบทวนข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม จากการศึกษาโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในโครงการบริหารจัดการนิเวศกลุ่มน้ำบางปะกง ปี พ.ศ.2549 โครงการประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่กลุ่มน้ำบางปะกง ปี พ.ศ.2550 และในโครงการนี้ พบว่า คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประกอบการอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดก็มีการติดตามแก้ไข

ภายใต้แผนการบริหารจัดการและพัฒนาพื้นที่บางปะกงแบบบูรณาการ ปี พ.ศ.2550 กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินโครงการเทคโนโลยีสะอาดในโรงงานอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมชุมชน โดยมีการสำรวจภาคสนาม และจัดทำฐานข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรม ครอบคลุมจังหวัดฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และนครนายก โดยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โรงงานนำร่องประเภทอุตสาหกรรม 5 แห่ง และอุตสาหกรรมชุมชน 30 แห่ง และปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินงานเสริมสร้างศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมชุมชน/โรงงานอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการติดตามตรวจสอบการระบายมลพิษอย่างต่อเนื่องจากปล่องระบายอากาศเสียอุตสาหกรรม (CEMs) ซึ่งได้จัดทำระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้สำหรับรับ-ส่ง และประมวลผลข้อมูลตรวจวัดการระบายมลพิษจากปล่องโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างการติดตามตรวจสอบการระบายมลพิษดังกล่าวในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง จะเป็นประโยชน์ต่อการติดตามคุณภาพสิ่งแวดล้อมในนิเวศอุตสาหกรรมในอนาคต